

EIDSBERG HISTORIELAG

Årsmøte

Eidsberg Historielag

7. april 2022 kl. 1900 i Kirkebylåven

Saksliste:

- 1: Godkjenning av innkalling og sakliste**
- 2: Valg av møteleder, referent og to til å underskrive protokollen**
- 3: Årsmeldinger**
- 4: Regnskap**
- 5: Fastsetting av kontingent for 2023**
- 6: Valg**

Beverting

STYRETS ÅRSMELDING FOR 2021 – EIDSBERG HISTORIELAG

Styret

Eidsberg Historielag har hatt 9 styremøter gjennom driftsåret og behandlet 37 saker.

2021 har vært et krevende driftsår for Eidsberg Historielag, av to grunner:

1. Pandemien har ført til nedstengingsperioder av museet og stadige utsettelse av foredrag osv.
2. Ledelsen i Østfoldmuseene valgte å holde museet helt stengt gjennom sommeren 2021, til tross for at vi kunne ha hatt åpent museum slik øvrige museer under Østfoldmuseenes paraply fikk ha sine vanlige sommer-arrangementer og åpningstider.

Forholdet til Østfoldmuseenes ledelse

Derfor har forholdet til Østfoldmuseenes lederskap og deres drift av Folkenborg Museum vært anstrengt gjennom hele driftsåret, og er det fremdeles. Museet var på vei oppover da pandemien traff. I 2019 ble det kåret til årets museum i driftsammenhengen. Nedstengningen, opphøret av all aktivitet på museet i halvannet år samt at Indre Østfold kommune i sitt første driftsår skar ned bevillingen til museet med vel 20 prosent, gjorde at Østfoldmuseenes ledere så behov for å markere overfor Indre Østfold som vertskommune at dette gikk ikke an.

I løpet av høsten 2021 ble det jobbet aktivt mot Eidsbergs folkevalgte i det nye kommunestyret både fra historielaget og stiftelsestyret. Dette resulterte i at bevilgningen til Folkenborg museum ble hevet med 200.000 kroner igjen i budsjettet som ble vedtatt for 2022. Til tross for dette har Østfoldmuseene skåret ned stillingshjemplene som er tillagt vårt museum og overført denne kapasiteten til museene i Moss i stedet. Vi håper at dette er midlertidig, men vi frykter at det fort kan bli på permanent basis. Vi er i villrede om hva ledelsen i Østfoldmuseene nå tenker om Folkenborg som fylkets landbruksmuseum.

Større frivillig medvirkning i museets drift

Gjennom hele 2021 har styret stått for en opptrapping av vår frivillige medvirkning til vedlikehold av bygninger og museets utearealer. Verkstedbygningen i Søndre grop er først vasket og så malt to strøk. Vi har revet den gamle redskapsboden bak Guthu-stua og flyttet redskapen inn i det nye drivhuset til skoleprosjektet med Mysen skole. Det er ryddet opp i en del av skogen i Nordre grop. Jordstykket på ca. 3,5 mål på sydsiden av Søndre grop er ryddet for teinung og gjort klart til å kunne pløyes. Tanken er å sette poteter her denne våren. Ellers har vi hatt fire felles-dugnader gjennom året på vedlikehold av utearealet. Også ellers har det vært luket og ettersett på andre måter gjennom sommerhalvåret. Uteområdet har stått fint fram og prydet museet. Det er blitt lagt merke til av lokalbefolkningen og andre besøkende. Historielaget har bidratt med vel kr. 15.000 i kontanter til maling og annet vedlikehold som vi har stått for.

Nå vil museets framtid være avhengig av om vi kan få opp dampen igjen på formidling-siden av museets virksomhet. Det kan foreløpig bare skje om vi påtar oss formidlingsoppgaver på frivillig basis i samvirke med våre ansatte, samt bidra til å holde museet mer åpent, særlig i sommerhalvåret. Vi er i ferd med å posisjonere oss til slike oppgaver i samråd med Østfoldmuseenes lederskap og deres formidlere.

Prosjekt Rugevillaen

I forrige årsmeldingsperiode tok Eidsberg Historielag på seg å stå for og gjennomføre prosjektet med å tilbakeføre og møblere første etasje i Rugevillaen på Høitorp Fort til hvordan det kunne stått fram da Ruge hadde boligen som æresbolig. Eidsberg og Trøgstad sparebanker bevilget til sammen kr. 300.000 til gjennomføringen av prosjektet.

Prosjektet er gjennomført i denne årsmøteperioden. Styret satte ned en prosjektkomité bestående av Hans Petter Ringstad fra Indre Østfold kommune og Johanne Herslet Holsen og Dag Mysen fra

Eidsberg historielag. Dag Mysen ble prosjektleder og økonomiansvarlig. Prosjektet ble gjennomført og stort sett ferdigstilt i perioden 10. august til 28. september. Da kom Norges kronprinspar på besøk til vår kommune og tilbrakte vel to timer i den nesten ferdigstilte Rugevillaen. Her ble også tatt opp et halvtimes TV-opptak med kronprinsparet som ble hovedsak i programmet «Året med kongefamilien» som ble sendt på NRK 25. desember. De resterende detaljer i prosjektet kom på plass noe senere. Rugevillaen blir offisielt åpnet med en tilstelning 9. april 2022 med 25 inviterte gjester og med ordfører Saxe Frøshaug som vert. Budsjettet holdt så og si på krona. Rugevillaen er nå den nye kommunens mest fornemme representasjonssted. Her vil det også foretas kommunale vigslar. Kommunes forskjellige ledergrupper vil ha møtene sine her. De ansatte som drifter kommunens virksomheter på fortene i Trøgstad og på Høitorp har kontortilhold i andre etasje. Lag og foreninger i vår kommune kan søke om å få legge spesielle møter til Rugevillaen på kveldstid og i helgene.

Foredrag

I løpet av oktober og november fikk våre ansatte og styret i fellesskap gjennomført de fire foredrag om krigstiden i Indre Østfold som var utsatt siden våren 2020. Vi opplevde stort sett stinn brakke i Kirkeby-låven til foredragene.

Økonomien

Styret investerte betydelige midler til museets drift og uteområdets og bygningers vedlikehold gjennom året. Likevel fikk laget et solid økonomisk overskudd i 2021 som mer enn dekket overforbruket til de samme formålene i 2020. Lagets reserver og økonomiske evne er solid.

Dag Mysen, leder

RAPPORT FRA REDAKSJONSKOMITEEN for året 2021

Komiteen som blant annet står bak årstidsskriftet «Haakon», har i år bestått av Elbjørg Skaug, Halvor Johan Kolshus, Kjell Harry Olaussen og Dag Mysen med sistnevnte som leder. I år har komiteen hatt fire møter og gitt ut Haakon nr. 14 i rekken. Heftet ble på 116 sider med variert lokalstoff og ble vel tatt i mot av vårt lesende publikum. Også i år har årstidsskriftet et pent overskudd til historielagets øvrige drift. Jul-Aage Krosby har lagt ned et stort arbeid med å ordne bildestoffet og klargjort heftet for trykking.

Dag Mysen, leder

Torsdagsklubben

Hei,

Jeg holder tidsskriftet Haakon i mine hender, nr.1 Årgang 1, år 2008. Litt eldre er Torsdagsklubben, stiftet 16. september 2007. Tidsskriftet kommer ut en gang i året og synes å bli sterkere og bedre hvert eneste år. Hva er sammenhengen mellom disse to aktivitetene i Eidsberg historielags regi? Jo, Torsdagsklubben er stiftet i historielaget og møter andre torsdag hver måned. Tidsskriftet Haakon er også sprunget ut av Torsdagsklubben, med månedlige møter.

Antallet som kommer til Torsdagsklubben er ganske stabilt, rundt 15 godt voksne menn. Vi skulle gjerne ha med flere kvinner, ja menn også for den saks skyld. Vi synger litt og prater mye. Kaffe og kaker hører til. Det er sjelden et spesielt emne, vi lar oss føre med nyhetsstrømmen.

Kovid 19 ødela mye for oss. Ingen møter mellom mars 2020 og april 2021. 13 måneder uten møtevirksomhet var ikke bra for samholdet i Torsdagsklubben.

Årsberetningen har derfor lite å berette, men vi er glade for å kunne fortelle at virksomheten er i gang igjen. Kom og bli med du også! Fra kl.10 til 12 på Folkenborg.

Velkommen

Halvor Johan Kolshus

Årsberetning 2021 – Arkiv og gårdshistoriegruppa.

Arkiv og gårdshistoriegruppa har i 2021 bestått av: Reidar Olsen leder, Reidun Skaug, Hans Bjørnstad og Wenche Myhrvold Olsen.

Restriksjoner pga. korona har ført til at det ikke har vært noen møteaktivitet i gruppa siste år. Alt arbeid har foregått hjemme.

De håndskrevne notatene som er skannet på eiendommer i Hærland er nå ferdig registrert. Alle folketellingene er på plass i tabellform. Den kronologiske sammendragslista er tilgjengelig for de fleste bruksnummer. Sammendragslista kan man få tilsendt på e-post. Det er det flere som har benyttet seg av i 2021.

Det har ikke vært arbeidet systematisk med Trømborg ennå, men på enkelte gårder er mye på plass.

Mappebasen blir nå tilgjengelig på en minnepenn. Det er derfor utarbeidet en veileder som viser tekst og mappestruktur på den enkelte gård.

Det arbeides nå med en mal for hvordan tekst skal sammenstilles med tanke på nettsiden og den trykte versjonen av gårdshistorien.

På nettsiden «gårder i Hærland» har det ikke skjedd noe det siste året.

Det er ikke et vitenskapelig historieverk vi har som mål, men å få synliggjort alle opplysninger vi har. Derfor kan vi fint gjøre dette som dugnadsarbeid. Arkiv- og gårdshistoriegruppa er ikke så stor. Vi har plass til alle som kan tenke seg å bidra i dette spennende arbeidet.

Eidsberg 14/3-2022

Reidar Olsen

Gårds- og slektshistorie Eidsberg Historielag

Tekst og mappestruktur på den enkelte gård (2022)

Gårds- og slektshistorie EH

1 Eidsberg sogn
2 Trømborg sogn
3 Hærland sogn
Arbeider av Isak Lundsrud
Div. mapper fra Helge Frøyset
Rønnaug. manus bind 5, 6, 7 og 8
Materiell fra Hans Bjørnstad
Materiell fra Kjell Undrum
Materiell fra Reidar Olsen
Div. historiske artikler
Gårdshistorieknagg for Hærland og Trømborg
Gamle veifar i Eidsberg
Kirker i Eidsberg og Østfold
Lenker til historiske kart og bøker

179 Skollingsborg
180 Bamsrud
181 Hallingstorp

199 Løken østre

224 Torper søndre
225 Torper mellom
226 Torper nordre

199 1 Matrikelgård Løken østre nett
199 2 Matrikelgård Løken østre, arbeid

199 3 Arbeidslogg
199 bnr. 1 Løken østre, slaktet E18
199 bnr. 2 Løken østre, del av 200-3
199 bnr. 3 Løken østre og Klypa
199 bnr. 4 Svenneby
199 bnr. 5 Løken østre
199 bnr. 6 Snekkerud
199 bnr. 7 Løkenhagen
199 bnr. 8 Løken østre, del av 199-7
199 bnr. 9 Rud, før 1919 Kurud
199 bnr. 10 Snekkerud, del av 199-6
199 bnr. 11 Spaniland med 198-8 vestre Løken
199 bnr. 12 Spaniland

199 bnr. 13 Brunsnes
199 bnr. 14 Brunsnes
199 bnr. 15 Løken østre, del av 199-7
199 bnr. 16 Tangen østre, boligeiendom

199 bnr. 58 Spanilandveien 90, boligeiendom
199 bnr. 59 Spanilandveien 40, boligeiendom

199 Matrikelgård Løken østre, arbeid

+ skanninger
+ diverse opplysninger
om matrikelgården

199 bnr. 12 Spaniland, arbeid

+ evt. skanninger om dette bnr.
+ opplysninger om dette bnr.

NB
Det kronologiske sammendraget er her.

199-0 1H sammendrag, Løken østre
199-0 2Familieoppsett, Løken østre

199-12 1H sammendrag, Spaniland
199-12 2Pantereregister, Spaniland
199-12 3Familieoppsett, Spaniland

1H sammendrag inneholder:

Folketellingene: 1801, 1865, 1875, 1891, 1900, 1910 og 1920
Matrikkel: 1647, 1723, 1838, 1886, 1903 og 1950
Matrikkelforarbeidet: 1819 og 1863
Skoskatt: 1711
Avskrift fra tingbøker og pantebøker tilbake til 1650
Pantereregister fra 1820 til 1970
Avskrift av kirkebøker fra 1711 til 1920
Innlevert historisk materiell

Årsmelding 2021 fra slektsgranskergruppa.

Gruppa har i 2021 bare bestått ett medlem.

Dette året har all kommunikasjon foregått via telefon eller Internet. En del av henvendelsene er fra andre grupper i historielaget.

I 2021 var det som foregående år ingen tilfeller av besøk i kontorlokalene på Folkenborg. Derimot var det 8 ulike personer som ba om hjelp via mail og telefon. Flere av henvendelsene har vært om slekt som ikke har vært lokalisert i Eidsberg. Jeg har foreløpig sagt ja til disse henvendelsene, men de har ofte ført til mange oppfølgingsspørsmål, så jeg vil bli mer restriktiv framover når det gjelder slike oppgaver.

Spørsmålene som er kommet, gjelder

- vanlige slektsspørsmål som hvem var foreldrene til en person lokalisert til Eidsberg, bl.a. om tømmerfløterslekt
- spørsmål om hjelp til å finne slekt utenfor Eidsberg, hovedsakelig fra bekjente
- ønske om hjelp til å finne mest mulig om eiendom og personer på en adresse i Vardeåsen
- å skaffe opplysninger om utvandrerfamilien som har fått en stor artikkel i siste utgave av Haakon (1/2021). Mange av opplysningene som angår tiden før utvandringen er skaffet til veie av meg.
- Journalist i et ukeblad ønsket bakgrunnsstoff til en artikkel om noe som kommer i programmet Ukjent arving i NRK til høsten
- hjelp til å finne opplysninger om den første bokhandleren på Mysen Anna Elisabeth Paulsen
- artikkelen i Haakon 1/2018 om Zulukongen har ført til henvendelser som har frembragt mye ny kunnskap om ham

Øivind Larsen

Årsberetning fra «kulturminne komitéen» og på «Gjengrodde stier» 2021

Komitéen har bestått av Øivind Larsen, Roy Vollebekk, Jan Johansen, Kjell Ulfsby og Nils-Johan Undrum.

Året har vært preget av Pandemien, med mangel på aluminium til produksjonen til de nye skiltene og økonomien. Ellers har det ikke vært noen aktivitet.

På gjengrodde stier.

Her har det ikke vært noen aktivitet.

For kulturminne komitéen Nils-Johan Undrum

Eidsberg Historielag

Bildegruppa

Rapport 2021-2022.

Også dette året har Folkenborg museum vært stengt det meste av tiden pga covid19. Vi startet opp utover høsten og det første som møtte oss da vi skulle begynne var disken med bildearkivet på hadde kræsja. Vi fant fram back-upen, men heller ikke denne viste seg å være helt i orden. Det var en del bilder der. Vi har gått igjennom alt vi har som nå er lagt inn på vår nye diskløsning og sjekket mot registrerings skjemane vi har på papir. Det manglet ganske mange bilder. Vi har nå en ny disk-løsning og backup- løsning.

Vi vil sjekke hvilke muligheter som finnes for å kunne få ut data fra den ødelagte disken og hvor mye dette vil koste.

28/3- 2022

Øyvind Krugerud

Valg 2022 - Valgkomiteens forslag

Styret

Styret består av leder og seks styremedlemmer, hvorav en velges som nestleder.

Leder velges for ett år.

Styremedlemmene velges for tre år slik at to medlemmer er på valg hvert år.

Det velges tre varamedlemmer til styret. Disse velges for ett år.

	På valg	Forslag
Leder: Dag Mysen	2022	Gjenvalg
Styremedlemmer:		
Johanne H. Holsen	2024	
Erna M. Antonsen	2023	
Thorild Nordby Jahren	2024	
Reidar Olsen	2023	
Helga Frøyset	2022	Gjenvalg
June Granberg	2022	Gjenvalg
Nestleder: Johanne H. Holsen	2024	

Varamedlemmer:

Edvard Moen	2022	Gjenvalg
Anvor Aasgaard Glomsrud	2022	Gjenvalg
Jostein Flåøien	2022	Gjenvalg

Revisorer

Det velges to revisorer som hver sitter i to år. En er på valg hvert år. Det velges et varamedlem som er på valg hvert år..

Hans Bjørnstad	2023	
Bjørg Ruud	2022	Gjenvalg
Varamedlem:		
Svein Paulshus	2022	Gjenvalg

Valgkomite

Valgkomiteen består av tre medlemmer som velges for tre år, slik at ett medlem er på valg hvert år.

Medlemmer:

Per Gathen	2022	Nytt medlem: Øivind Gryteland
Agnes Duserud	2023	
Øyvind Krugerud	2024	

Stiftelsen Folkenborg Museum

Stiftelsen styres av fem medlemmer. Tre styremedlemmer med varamedlemmer i nummerorden velges av Eidsberg historielags årsmøte.

Styremedlemmene velges for fire år. Varamedlemmene velges for to år.

	På valg	Forslag
Styremedlemmer:		
1. Halvor Kolshus styremedlem	2024	Kolshus velger å trekke seg seg
2. Einar Antonsen	2022	Nytt medlem: Dag Mysen
3. Øistein Heen	2022	Gjenvalg
		Gjenvalg
Varamedlemmer:		
4. Unni Gangnes	2022	Gjenvalg
5. Jorun Westerby	2022	Gjenvalg
6. Thor Nilsen	2022	Gjenvalg

Per Gathen
Agnes Duserud
Øyvind Krugerud